

אור דוד

מוקדש
הבה"ח
דוד
צברדלינג ז"ל
בן שלמה זלמן
ושושנה נעמי
ה"ו.

פרשה	כניסת שבת			יציאת שבת			מס' גיליון
	ירושלים	בני ברק	חיפה	ירושלים	בני ברק	חיפה	
בלק	19:13	19:31	19:25	20:30	20:33	20:35	1

"דבר בעיתו מה טוב" – מאורעות התנ"ך בתאריך היומי, על פי ספרו של הבה"ח דוד צברדלינג ז"ל.

ט"ז תמוז: א וַיֵּרָא הָעָם כִּי בָשָׂשׁ מֹשֶׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּמָה עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הָעֵלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מָה הָיָה לוֹ: ב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶהֱרֹן פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ אֵלַי: ג וַיִּתְּפְּרוּ כָל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל אֶהֱרֹן: ד וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: ה וַיֵּרָא אֶהֱרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לִפְנֵיו וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מָחָר:

(שמות לב,א-ה) (ע"פ תענית ע"א-ע"ב וסדר הפסוקים)

י"ז תמוז: ח וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֹתוֹ לְרֹאוֹת הַקָּלּוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: ט וְלֹא מָצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַם לְכַף רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה:

(בראשית ח,ח-ט) (סדר עולם פרק ד)

יח וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כָּכֹל וַיִּדְבֹּר אֹתוֹ בְּהָר סִינִי שְׁנֵי לַחַת הָעֵצָה לַחַת אָבֹן כְּתֻבִּים בְּאֶצְבָּע אֱלֹהִים:

(שמות לא,יח) (ע"פ שמות כד,טז ו-יח)

מר"ן בן איש חי – פרשת בלק שנה ראשונה.

א. בכל ימות החול נשלמים מאה ברכות אצל כל אדם ע"י ברכות השחר וברכות התפילה מתחילה ועד סוף, וע"י ברכות של אכילה ושתייה, ובשבת ויום טוב אשר יחסר לו מן ברכות העמידה ישלים במיני פירות ובשמים, וביום התענית יחסר לו הרבה ברכות ובפרט כשמתענה לילה ויום שאין אכילה ושתייה בלילה וביום, יזהר לשמוע ברכות הקוראין בתורה ועונה אחריהם אמן וזה יועיל להשלים בשעת הדחק היכא דלא אפשר, מיהו צריך שישמע כל הברכה מתחלה ועד סוף:

ב. המברך צריך להשמיע לאזניו הברכה, ויזהר לברך במתון ככוונת הלב, ולא כאותם בורים המברכים בדילוג אותיות ותיבות. ואם דילג שם או מלכות - יחזור ויברך, דכל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה, ואפילו לא דילג אלא תיבת 'העולם' לבד - יחזור ויברך, כי 'מלך' לבד אינה מלכות:

ג. צריך להזהר שלא יפסיק בין ברכה לאכילה או שתיה יותר מכדי דיבור דהיינו כדי אמירת שלום עליך רבי שהוא שלוש תיבות, רמז לדבר (משלי כד, ז): "בשער לא יפתח פיהו" בשער ראשי תיבות בשיעור שלום עליך רבי, מיהו בבציעה של המוציא כשאוכל עם אחרים התירו לבצוע פרוסה גדולה כדי ליתן ממנה למסובין ואע"פ שע"י בצע פרוסה גדולה שווה יותר מכדי דיבור הותר לו זה משום מצוה, ועל כל פנים יזהר לאכול מאותה הפרוסה קודם שיבצע ממנה למסובין, ועל כן אם בא לשתות מים ורוצה לשפוך מהם קצת ישפוך קודם שיברך כדי למהר לשתות אחר ברכה, ובזה יש עוד טעם אחר שלא לשפוך אחר הברכה מפני הבזיון של הברכה שחלה כבר על כל המים שבכלי וכמו שכתב רבנו זלמן ז"ל, וכן יש ליזהר כששותה משקה חם שלא ינופף בשפתיו לקררו אחר הברכה אלא יעשה קודם, ויש ליזהר שלא יברך על מאכל ומשקה חם ביותר, משום דחוששין שמא ישהה מפני החום ועיין חסד לאלפים:

ד. אם לבו רואה את הערה שאין לו אזור או כסות דחוק אסור לברך, וכן ראשו מגולה אסור לברך, וכל דבר שמברך עליו יאחזנו בימין, ובספר חסידים כתב אם מושיטין לו ספר צריך שיקחנו ביד ימין ואין לתחוב הפרי שמברך עליו בסכין ויאחזנה בימין, כי הם שני הפכיים דהיינו ממנו תוצאות חיים והסכין מקצר ועיין אשל אברהם ורבנו זלמן ז"ל וצריך להזהר שהמזלג יהיה של כסף ולא של ברזל, כי יש דבר דמוכר לתחוב במזלג ולברך:

ה. העומד על אמת המים מברך ושותה מאמת המים, אע"פ שהמים שהיו לפניו בעת הברכה חלפו והולכו, מפני שדעתו היה על מים שיבא בסיום ברכתו ועליהם חלה הברכה, ולא עוד אלא אפילו אם נטל בידו פרי מן הכלי שיש בו פירות ובירך עליו, ובסיום הברכה נפל מידו ונאבד או נמאס יקח פרי אחר מהכלי ויאכל על סמך אותה ברכה מפני שדעתו היה לאכול גם כן מן הפירות שבכלי ולכך חלה עליהם הברכה, ואע"ג דיש חולקין בדין זה של הפרי שנפל עם כל זה ספק ברכות להקל ולא יברך עוד, והיינו דוקא שהיה בדעתו בעת הברכה לאכול עוד ממה שלפנו אע"פ אם לא היה נופל הפרי מידו, והוא הדין אם בירך על כוס יין ונשפך והיה קנקן יין מונח לפניו והיה בדעתו לשתות עוד ממנו, אבל אם לא היה בדעתו לאכול אותו הפרי שהיה בידו דוקא, ולא לשתות אלא אותו הכוס שהיה בידו, הנה עתה שנאבד או נשפך נמצאת ברכתו לבטלה ואומר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ואם ירצה לאכול פירות מן הכלי צריך לחזור ולברך, מיהו גם בזה ישתדל להביא אדם אחר שיברך על הפרי ויכוין עליו, או יביא פרי מין אחר שברכתו שוה עם אותו הפרי ויברך עליו, וכל זה אם סיים הברכה שאמר תיבת "אלהינו" גם כן, אבל אם לא אמר אלא "ברוך אתה ה'" ונפל הפרי או הכוס מידו יסיים למדני חקיק דנראה כקורא פסוק תהלים, ואז יקח פרי אחר ויברך עליו:

ו. אם נטל פרי בידו וברך עליו וראה אחר יפה ממנו לא יחליפנו, אע"פ שבדעתו היה בעת שברך גם על זה הפרי האחר:

מאורות המגילה – מסכת מגילה דף יח ע"א.

הגמרא סיכמה את הברכות שיש לומר בתפילת שמונה עשרה ומסיימת **מכאן ואילך** כלומר לאחר שסיים לומר את אותן ברכות שתקנו חכמים בתפילת שמונה עשרה, **אסור לספר בשבחו של הקב"ה** בקביעות ברכה (רש"י) כלומר הוספת ברכה מעבר לברכות הקיימות בתפילת שמונה עשרה אסור להוסיף. אבל מותר למתפלל להוסיף מעצמו תשבחות פרטיות לה' שלא בתוך ברכה (מהרש"א על פי הסבר רש"י וכן כתב רבינו יונה ברכות לג, ב). **דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב** מה פירוש הכתוב (תהלים קו, ב) **"מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהלתו"**, כלומר **למי נאה למלא גבורות ה'**, **למי שיכול להשמיע כל תהלתו** ומכיוון שאין מי שיכול לספר את "כל תהלתו" לכן יש לומר שאין לספר מדעתו אלא רק את מה שתקנו חכמים להגיד (רש"י). **אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן המספר בשבחו של הקב"ה יותר מדאי נעקר מן העולם שנאמר** (איוב לז, כ) **"היסופר לו כי אדבר אם אמר איש כי יבלע"** כלומר האם אפשר לספר את שבחו של הקב"ה ולהרבות לו דברי שבח? אם אמר איש לעשות כן, הרי הוא יבולע ממקומו. כלומר בורא עולם אינו כמידת הבריות שצריך שיספרו עליו דברים היוצאים מפי האדם שאינו כמידתו של בורא עולם (רש"י על הפסוק). **דרש ר' יהודה איש כפר גבוריא ואמרי לה** ויש אומרים **איש כפר גבור חיל מאי דכתיב** מה פירוש הכתוב (תהלים סה, ב) **"לך דומיה תהלה"**? הכוונה היא: **סמא דכולה משתוקא** סם המובחר מכל סמי הרפואה הוא השתיקה, שלא להרבות בשבחו של הקב"ה. כלומר יש לשתוק רק מלהרבות בסיפור שבחו של הקדוש ברוך הוא, אבל בודאי יש לספר בשבחו כאשר אינו מרבה יותר מדי (מהרש"א). **כי אתא** כאשר הגיע **רב דימי** מארץ ישראל לבבל **אמר; אמרי במערבא** בארץ ישראל אומרים **מלה בסלע, משתוקא בתרין** כלומר, אם נניח מילה שווה ערך לסלע (סוג מטבע השווה לארבעה דינרים), אזי שתיקה שווה ערך לשני סלעים. כלומר רוצה הגמרא לומר לנו שהערך של שתיקה הרבה יותר יקרה מהערך של דיבור. יש להשקיע כדי למצוא דיבור הגון, שהרי בעל ערך הוא, אולם ההמנעות מדיבור שאינו הגון שווה כפליים, ויש להשקיע כפליים עבורה (שפת אמת) לכן אם נמשיל את הדיבור בשבחו של הקדוש ברוך הוא במידה הנכונה כשווה סלע, הרי יש להמשיל את ערך השתיקה מלהרבות בשבחו כשווה כפליים, שני סלעים (מרש"א). כמו כן מציינו במקומות אחרים שעניין המעלה בפתגם זה הינה למעט בדיבור בכלל כפי שמצוין במדרש רבה על פרשת מצורע (טז, ה): **אמר רבי יהושע בן לוי, מלה בסלע משתוקע בשמים, דתנן** (אבות א, יז) **שמעון בנו אומר כל ימי גדלותי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה.**

אילן החיים – פירוש הסולם על הזוהר הקדוש פרשת ויקהל דף ר"ד ע"א (קע"ט - קפ"א).

ת"ח אית ימים וכו': בוא וראה, יש ימים ויש ימים, יש ימי חול, כמו שלמדנו לעיל, שהם חג"ת נה"י דס"א, והם עומדים לחוץ, אל העמים. ימי השבת, שהם ששת ימי השבוע, עומדים לישראל, שהם חג"ת נה"י דמלכות כנ"ל. וכשעולה הנקודה הזו, שהיא מלכות דמלכות דהיינו המלכות מבחינתה עצמה, הכל נגנז, דהיינו כל שש הספירות חג"ת נה"י שבה נגנזות והיא עולה, כנ"ל בדבור הסמוך. כיוון שהיא עולה נקראת שבת.

מהו שבת וכו': שואל, מהו שבת, דהיינו למה נקראת בשם שבת. אם תאמר משום השביתה שכתוב כי בו שבת, יפה הוא. אלא, סוד הדבר כיוון שעלתה נקודה זו אורה מאיר, אז היא מתעטרת באבות, שהם חג"ת דז"א. כיוון שהיא מתעטרת באבות, אז היא מתחברת ומתאחדת בהם להיות אחד, ונקרא הכל שבת, דהיינו המלכות עם האבות ביחד נקראים שבת, שבת היא אותיות **ש' בת, ש' הרי המידה שה"ס** שלשה אבות המתאחדים **בבת** יחידה שהיא המלכות. כי ג' ויין שבש' רומזים על ג' אבות, חג"ת. והיא שנקראת **בת** מתעטרת בהם.

ואי תימא שבת וכו': ואת תאמר, שבת הגדול, שהוא בינה הנקראת ג"כ שבת, והיא למעלה, ששם החכמה הנסתרת ואינה מגולה, למה נקראת היא **שבת**, ומשיב, אלא ודאי כך הוא, שנקראת שבת. וסוד הדבר, כי נקודה, בכל מקום שהיא, היא עיקר העין. כלומר, שיש בה חכמה המכונה עינים. היא נקראת **בת**, כמש"א שמרני כאישון בת עין. כי משום שהיא העיקר של כל העין היא נקראת בת. פירוש, ג' גוונים יש בעין שהם חג"ת, הגוון הד' היא נקודה שחורה, שהיא המלכות, ובה לבד מתגלה החכמה הנקראת עין, ע"כ היא העיקר של כל גווני העין.

"אביעה חידות מני קדם" חידון לפרשת "יהוא" (מלכים ב' פרקים ט-יא), חיבורו של הבה"ח דוד צברדלינג ז"ל.

א. והקבוצה מותוך מי את יהוא בן נבמי	ד. את ראשי בני המלך אשר שיזטו איפה שימו ואל יהוא שלזו
ב. בזה איזבל היתה ולכן לקבורה זכתה	ה. בזה איזבל ליהוא אמרה כאשר מהזולתן איתו דיברה
ג. איפה שימו את הבגדים כשהמליכו את יהוא כל העבדים	ו. בזה נאמר שיהוא עשה כשאת המלך שלו הכה

תשובות יפורסמו בגליון הבא

האזכרה במלאת שנה לפטירת הבה"ח דוד צברדלינג ז"ל תתקיים בהר הזיתים, כא' תמוז, בשעה 15:30 בחלקת הצור.

שבת שלום